KOP
542

Nazwisko KOWALKOWSKI

Imiona Alojzy Franciszek **Pseudonim** .....

Z domu .....

Data urodzenia 16.03.1905 **Miejscowość, kraj** Kartuzy

Data śmierci 14.03.1986 **Miejscowość, kraj** Pelplin, Polska

Lat życia .....

Adres cmentarza Kartuzy, Klasztorna - cmentarz katolicki

.....

Źródła: Niebieska Eskadra : [dostęp online] : http://niebieskaeskadra.pl/PDF Airmen.php?id=4449

.....

Archiwum Osobowe Emigracji im. B. Jeżewskiego Biblioteka Polska POSK w Londynie.

Zawód Ksiądz ..... **Tytuły naukowe** .....

Rodzaj wojska ..... **Stopień wojskowy** .....

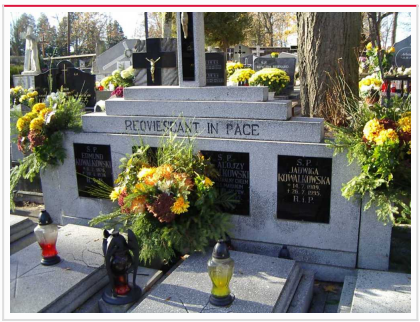
Odznaczenia .....

.....

.....

Alojzy Franciszek ks. Kowalkowski

Official Number	P-1508
Rank	polski: kpt. kapelan brytyjski: S/Ldr
Date of birth	1905-09-16
Date of death	1986-03-14
Cemetery	Kartuzy, Klasztorna - Cmentarz Katolicki **Wsp.** 54.335544, 18.191373
Grave	Rodzinny;
Photo of grave	
Country	Polska
Period	Okres powojenny

Source

Informacja i zdjęcia: Krzysztof Kowalkowski

Urodził się 16 września 1905 r. w Kartuzach. Był drugim dzieckiem Edmunda i Walerii z d. Pierzyńskiej, wnuczki Feliksa Pierzyńskiego - powstańca z 1863

roku.
Znaczny wpływ na jego osobowość wywarta atmosfera domu rodzinnego, z którego wyniósł żywe tradycje religijne i miłość do ojczyzny. Ojciec Alojzego był też malarzem wykonującym dla kościoła obrazy, złocenia i remonty. Wpływ na młodego Alojzego wywarł zapewne również jego stryj - ks. Antoni Kowalkowski- proboszcz w Rytlu, gdzie Alojzy spędzał okres wakacji, a może i bracia ojca - nauczyciele i zakonnik. Po ukończeniu szkoły powszechnej rozpoczął w 1915 r. naukę w ówczesnym progimnazjum w Kartuzach. Następnie w latach 1918-1924 uczęszczał do Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego w Wejherowie. Tam należał do I Drużyny Harcerskiej im. Stefana Czarneckiego. a potem w II Drużynie im. Tadeusza Kościuszki był przybocznym. W 1923 r. wraz z Klemensem Ponka założył Drużynę Zuchów. W Kartuzach 9 stycznia 1919 r. uczestniczył w wielkim zjeździe kaszubskim, w którym wzięło udział 25 tys. Polaków, co wywarło na nim wielkie wrażenie. Egzamin dojrzałości zdał 16 czerwca 1924 r. i idąc za głosem powołania jeszcze tego samego roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. Już wtedy obok zajęć związanych ze studiami. rozpoczął działalność publicystyczną będąc od 1926 r stałym współpracownikiem "Słowa Pomorskiego" i "Pro Christo". Jak sam wspominał: *Wstępując do Seminarium marzyło mi się wielkie kaznodziejstwo, ale rychło się przekonałem. Ze Bóg mi odmówi, tego daru. a dal inne talenty przemawianie in scriptis, również do licznych rzesz. Stąd nie nęciły mnie jakieś długie rozprawy naukowe przeznaczone dla wąskiego kręgu specjalistów Raczej popularyzacja tematów i zagadnień nauki, raczej redaktorskie przemawianie na łamach prasy codziennej na tematy wówczas aktualne.* Interesował się bardzo Pomorzem i jego historią i w tym celu wakacje poświęcał na studiowanie materiałów w Archiwum Państwowym w Gdańsku oraz w tamtejszej Bibliotece Miejskiej. Święcenia kapłańskie przyjął ks. Alojzy 30 czerwca 1929 r. z rąk bpa Konstantyna Dominika. Zaś jego pierwszą pracą był wikariat w Kaszczorku pod Toruniem, gdzie pracował do 31 stycznia 1931 r. W międzyczasie 1 października 1930r. podjął studia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego. Po przeniesieniu się do Poznania został kapelanem Bratniej Pomocy i aktywnym członkiem "Pax Romana". Uczestniczył m.in. w Kongresie we Fryburgu (Szwajcaria). Tematem jego pracy magisterskiej była "Wojna Domowa" Samuela Twardowksiego licząca 360 stron maszynopisu praca jest chyba najpoważniejszym omówieniem tej polskiej epiki barokowej i jedyną dziś szansą poznania treści zaginionego rękopisu. 19 czerwca 1934 r. ks. Alojzy uzyskał dyplom mgr. filozofii. Po powrocie do Pelplina został wykładowcą w Collegium Marianum. Uczył języka polskiego i literatury polskiej w kl. VII i VIII Gimnazjum.
Tu naraził się ówczesnym władzom państwowym za głoszenie śmiałych i krytycznych poglądów w duchu Narodowej Demokracji publikowanych m.in. w "Pielgrzymie" i "Gońcu pomorskim". W 1936 r. został usunięty ze szkoły i wysłany do parafii w Kiełpinach w dziekanacie Lidzbarskim. Miało mu to umożliwić ukończenie pracy doktorskiej o teatrze barokowym na Pomorzu. Niestety, wojna zniszczyła dzieło. Był kandydatem na redaktora naczelnego "Pielgrzyma", jednak veto postawione przez bpa St. Okoniewskiego nie zezwoliło na tę pracę ks. Alojzego, jak również prawdopodobnie uratowało mu życie. Z dniem I lipca 1939 r. ks. Alojzy został kapelanem na m/s Piłsudski i w tym charakterze w chwili wybuchu II.wojny światowej znalazł się za granicą, nie podzielił więc tragicznego losu duchowieństwa pelplińskiego. Wojna zastała go w drodze z Nowego Yorku do Gdyni , pozostał więc w Anglii. Po wyokrętowaniu 2 października w Newcastle pozostał w parafii św. Wawrzyńca

sprawując opiekę nad mieszkającymi tu Polakami. Z dniem I marca 1911, został powołany do Wojska Polskiego w charakterze kapelana lotnictwa, otrzymując stopień kapitana WP. Był kapelanem w Szkołach Pilotażu, Ośrodku Szkolenia Załóg Bombowych. a od lutego 1946 r, do 30 kwietnia 1947 roku zastępcą szefa Duszpasterstwa Polskich Sił Powietrznych w Anglii. Otrzymał m.in. War Medal. Defence Medal, Medal Lotniczy - dwukrotnie. W trakcie swego pobytu w Anglii nie zaniedbywał też pracy naukowej i pisania artykułów do polskich czasopism. Przygotowywał m.in. historię piśmiennictwa kaszubskiego od Mrongowiusza do Majkowskiego. Po powrocie do kraju przez miesiąc byl administratorem parafi Linia, a następnie powrócił do Collegium Marianum w Pelplinie. gdzie był nauczycielem polskiego i angielskiego do 1951 r. Jednocześnie do 1958 r. prowadził wykłady w Seminarium Duchownym z języka polskiego, a następnie z dziedziny bibliotekarstwa, będąc od 1952 r. aż do swej śmierci Kustoszem Biblioteki Seminaryjnej. Swą sumiennością, pracowitością, dokładnością oraz ukochaniem książki postawił ją na wysokim akademickim poziomie. Nie zaniedbywał przy tym pracy naukowej i publicystycznej. Najchętniej, jak wspomniano, pisywał krótkie artykuły na aktualne tematy, 'choć spod jego pióra wyszło także kilka większych prac, m.in. o dziejach kartuskiego klasztoru czy o duszpasterstwie w Polskich Silach Powietrznych we Francji i Wlk. Brytanii. Bibliografia jego publikacji opracowana przez ks. Henryka Mrossa liczy ponad dwieście pozycji. W 1984 r. ks. Alojzy Kowalkowski został kanonikiem honorowym Kapituły Katedralnej Chelmińskiej.

W świadomości pokolenia, które go pamięta, a szczególnie jego wychowanków z Gimnazjum pozostał jako wielki humanista, człowiek szerokiej kulawy, któremu głęboko leżały na sercu sprawy Kościola i Ojczyzny.
Ksiądz Alojzy zmarł 14 marca 1986 r W Pelplinie, a pochowany został w rodzinnych Kartuzach, obok swych rodziców.

Krzysztof Kowalkowski
Gazeta kartuska, 16.03.1999